

**Česká školní inspekce
Královéhradecký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIH-382/23-H

Název	Základní škola a Mateřská škola Orlické Záhoří
Sídlo	Orlické Záhoří 22, 517 64 Orlické Záhoří
E-mail	zs.orlickezahori@email.cz
IČO	28859235
Identifikátor	691004692
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Monika Turková
Zřizovatel	obec Orlické Záhoří
Místo inspekční činnosti	Orlické Záhoří 22, 517 64 Orlické Záhoří
Inspekční činnost na místě	21. 3. – 22. 3. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, a to podle příslušných školních vzdělávacích programů dle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem dle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Základní škola a Mateřská škola Orlické Záhoří (dále „škola“) vykonává činnost mateřské školy (dále „MŠ“), základní školy (dále „ZŠ“), školní družiny a školní jídelny. Vzdělávání dětí a žáků probíhá v jedné budově. V době inspekční činnosti bylo k předškolnímu vzdělávání v jedné třídě zapsáno devět dětí, z toho tři děti s polským státním občanstvím. V ZŠ se v jedné třídě vzdělávalo devět žáků, z toho tři s polským státním občanstvím. K pravidelné denní docházce do školní družiny bylo k zájmovému vzdělávání zapsáno do jednoho oddělení všech devět žáků školy. O své činnosti informuje škola na webových stránkách <https://zsams-orlickezahori.webnode.cz>.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy je ve funkci od 1.9.2022. Zatím nemá zpracovaný dlouhodobý plán rozvoje školy, roční ani jiný plán. Vzhledem k velikosti školy nepředala nikomu žádnou ze svých kompetencí a školu řídí ve všech oblastech sama. I když od minulé inspekční činnosti proběhla celková obměna pedagogického sboru, nepřinesla zvýšení jeho odborné kvalifikace, což v některých sledovaných hodinách ovlivnilo kvalitu vzdělávání. Ředitelka školy doložila, že hledá kvalifikované pedagogické pracovníky a někteří pedagogové si vzdělání doplňují příslušným studiem.

Základním nástrojem vnitřního informačního systému školy jsou pravidelné provozní porady a pedagogické rady. Dle zápisů z nich ovšem ředitelka školy nevyhodnocuje splnění zadaných úkolů. Kontrolní činnosti vykonává ředitelka školy průběžně ve všech jejích částech, tyto ale nebyly realizovány v dostatečném rozsahu. Při inspekční činnosti byly odhaleny nedostatky v zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků. Práci pedagogů hodnotí ředitelka školy prostřednictvím hospitační činnosti, kterou vykonává od prosince 2022, zatím pouze v MŠ a ZŠ, ve školní družině ne. Zpětná vazba sdělovaná učitelům při pohospitačním rozhovoru a uvedená v písemných záznamech z hospitační činnosti neposkytuje pedagogům konkrétní informace pro jejich další cílený profesní rozvoj. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je organizováno dle vydaného plánu, a to na základě potřeb, rozpočtu školy a studijních zájmů pedagogů. Prioritou pro tento školní rok je studium ke splnění kvalifikačních předpokladů některých z nich a prohlubování jejich odborné kvalifikace. Ředitelka školy své další vzdělávání zaměřila na řízení a plánování, spolupráci s pedagogy i na efektivní formy a metody vzdělávání.

Ředitelce školy se díky účelnému využití finančních prostředků, aktivní spolupráci se zřizovatelem i zapojením školy do projektů financovaných z Evropské unie podařilo významně zkvalitnit materiální podmínky školy. Byl vybudován bezbariérový vstup, nakoupeno vnitřní vybavení (nábytek v učebnách, rekonstrukce šaten) a budova školy byla zastiťována (wifi). Dvě učebny byly vybaveny interaktivní tabulí a byla také pořízena ICT technika pro děti a žáky (tablety, počítače, robotické hračky), což podporuje jejich informační gramotnost. Zřizovatel také ochotně dofinancovává mzdové náklady školy a zajišťuje bezplatnou dopravu dětí a žáků za poznávací a zájmovou činností. Aktivní spolupráce s obcí a místními organizacemi a spolky včetně pořádání společných akcí (karneval, pouť) má pozitivní dopad nejen na vnímání školy místními obyvateli, ale i na výsledky vzdělávání dětí a žáků. Škola má v rámci primární prevence dlouhodobě nastavenou funkční spolupráci s externími institucemi (Policie ČR, společnost Dobronauti).

Školní jídelna připravuje nutričně vyváženou stravu a motivuje děti a žáky ke konzumaci nových a méně obvyklých potravin. Součástí stravování je i zajištění pitného režimu pro žáky i děti po celou dobu pobytu ve škole.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Vzdělávání dětí v MŠ probíhalo v době inspekční činnosti v souladu se vzdělávacím obsahem školního vzdělávacího programu. Vycházelo z příslušného integrovaného bloku a tematického celku. V průběhu vzdělávání panovala ve třídě příjemná atmosféra, učitelka přistupovala k dětem vstřícně a empaticky. Systém plánování vzdělávací nabídky a její realizace byl efektivně nastavený. Vyučující účelně pracovala se vzdělávacími záměry, při práci využívala různé metody a formy práce, vzhledem k malému počtu přítomných dětí často uplatňovala diferenciaci cílů ve vztahu k individuálním schopnostem a dovednostem dětí. Při organizaci činností volila účinnou motivaci k plnění didaktických úkolů a rozvoji sociálních dovedností. Práce s výukovými programy a interaktivními pomůckami přispívala k rozvoji informační gramotnosti. Děti preferovaly aktivity v malých skupinkách. Po celou dobu měly prostor k dokončení zvolených aktivit. V rámci řízených aktivit se dařilo u dětí podporovat samostatné rozhodování o vlastních činnostech. K rozvoji jejich sociálních kompetencí přispívala vzájemná spolupráce. Učitelka děti povzbuzovala, pozitivně hodnotila, kladla jim otevřené otázky a vedla je k vlastnímu sebehodnocení. Patřičnou pozornost věnovala také rozvoji jejich komunikačních dovedností. Opakovaně zařazovala do výuky seznamování dětí s anglickým jazykem. Dětem s odlišným mateřským jazykem byla zajištěna cílená individuální péče pro rozvoji řeči. Během inspekčních hospitací učitelka vedla děti k úklidu hraček a samostatnosti při hygieně, oblékání i vhodnému chování při stolování. Tělesnou zdatnost dětí podporovala zařazováním motivačního a zdravotního cvičení a řadou pohybových her. Součástí každodenního pobytu dětí venku byly vzájemně provázané řízené a spontánní činnosti, které dětem efektivně zprostředkovaly poznávání okolní přírody a umožňovaly jim volný pohyb. Způsob organizace odpoledního odpočinku respektoval v plném rozsahu děti s nižší potřebou spánku, které se zapojovaly do klidových činností.

Společným znakem hospitovaných hodin v ZŠ byla klidná atmosféra a vstřícná, respektující komunikace, která přispívala k pozitivnímu třídnímu klimatu. Na začátku většiny sledovaných hodin vyučující sdělili žákům cíl hodiny a připomenuli to, čemu byla věnována předchozí vyučovací hodina daného předmětu. Cíle hodin byly spíše vědomostního charakteru. Žáci většinou respektovali nastavená pravidla chování a byli ukáznění. Ve všech hodinách byla základem frontální forma práce, jejíž využití však nebylo pro dosažení vzdělávacího cíle vždy efektivní. Vyučující v části hodiny pracovali se žáky jednotlivých ročníků, ostatní žáci se v této době věnovali samostatnému vypracovávání zadaných úkolů. Obvykle se jednalo o písemné zpracování úkolu do pracovního sešitu. Žáci neřešili žádné úlohy podporující objevování, experimentování či tvořivost, rovněž nebyla zaznamenána jejich práce s různými informačními zdroji. Pouze ve dvou hospitovaných hodinách byla okrajově využita skupinová práce či práce ve dvojici, která podporovala sociální rozvoj žáků. Úkoly pro žáky nebyly diferencovány podle jejich schopností nebo pracovního tempa, všichni žáci v ročníku plnili stejné zadání. Po dokončení práce neměli učitelé někdy připraveny další vzdělávací aktivity a čas vyučovací hodiny tak nebyl dostatečně využit k rozvoji potenciálu jednotlivých žáků. I přes nízký počet žáků ve třídě proto docházelo k situacím, kdy se někteří z nich nudili. V některých sledovaných hodinách učitelé kvalitně využili interaktivní tabuli pro zvýšení efektivity výuky, ojediněle pracovali s interaktivními výukovými programy i žáci. Ve většině hospitovaných hodin učitelé oceňovali okamžité

výkony žáků slovními pochvalami. V závěru hodin vyučující většinou zhodnotili hodinu ve vztahu k jejímu cíli a poskytli některým žákům zpětnou vazbu, která přispívala k jejich motivaci k dalšímu učení. V jedné sledované hodině bylo zaznamenáno zdařilé sebehodnocení žáků, které podporovalo rozvoj jejich schopností provádět sebehodnocení ve vztahu k vlastnímu učení.

Zájmové vzdělávání časově bezprostředně navazovalo na základní vzdělávání. V průběhu inspekční činnosti byl sledován klidový režim po obědě, žáci si podle svého zájmu vybírali z nabídky odpočinkových aktivit. Realizován byl i pobyt v přírodě účelně podporující pohybové aktivity žáků. Vychovatel školní družiny partnerskou komunikací se žáky podporoval příjemnou atmosféru a rozvíjel prosociální vztahy.

Hodnocení výsledků vzdělávání

MŠ využívá dva způsoby zjišťování individuálních výsledků vzdělávání dětí. U mladších dětí učitelky pracují spíše s intuitivním zjišťování pokroků ve vzdělávání dětí. Průběžné pokroky v rozvoji všech dětí učitelky vyhodnocují ústně. Pro starší děti škola používá nové digitalizované nástroje hodnocení úrovně jejich znalostí a dovedností. Zjištěné výsledky však učitelky prokazatelně nepoužívají při plánování vzdělávací nabídky. Škola nemá vytvořená portfolia dětských prací, nesleduje systematicky vývoj kresby. Minimalizaci řečových vad ve škole se věnuje jedna z vyučujících. Následně doporučuje rodičům odbornou péči ve školských poradenských zařízeních a s vybranými dětmi realizuje individuální logopedickou prevenci. MŠ získává zpětnou vazbu o úspěších dětí i po jejich odchodu do ZŠ, učitelé obou typů škol se pravidelně setkávají a vyměňují si informace o dětech. Dosažené vzdělávací výsledky dětí odpovídaly daným věkovým skupinám, starší děti byly přirozeným vzorem dětem mladším. Děti byly plně adaptované a samostatné. Během inspekčních hospitací se chovaly přirozeně, bez obav projevovaly svá přání, vedly spontánní rozhovory v českém i polském jazyce, vypravovaly své zážitky. V řečových projevech byla zřejmá dostatečná slovní zásoba, vyjadřovací schopnosti odpovídaly jejich věku. Děti prokazovaly a prakticky využívaly základní vědomosti z přírodního, společenského i technického prostředí. Byly samostatné při řešení problémů a v rozhodování o svých činnostech. Uměly pracovat se základními matematickými pojmy, třídily, řadily a porovnávaly soubory předmětů. Soustředily se na činnost a zvládaly ji dokončit. Většina dětí ještě neměla upevněn správný úchop psacích potřeb a příboru. Zvládaly pohybové dovednosti, byly obratné. Na velmi dobré úrovni byly sociální dovednosti dětí; bez obtíží respektovaly a dodržovaly pravidla soužití, pomáhaly si a ve vzájemných vztazích i ve vztahu k dospělým projevovaly toleranci.

Hodnocení výsledků vzdělávání žáků ZŠ probíhá podle pravidel uvedených ve školním řádu s využitím běžných nástrojů, ovšem ne v dostatečném rozsahu. Ředitelka školy získává aktuální informace o výsledcích vzdělávání žáků vzhledem k velikosti školy průběžně, zákonní zástupci žáků jsou informováni prostřednictvím listinné žákovské knížky. Kontrolou jejich vzorku však bylo zjištěno, že žáci neměli v průběhu 1. pololetí školního roku 2022/2023 v žákovských knížkách uvedeny známky z některých předmětů vůbec (přírodověda, vlastivěda, tělesná výchova, hudební výchova) a z některých minimálně (výtvarná výchova, praktické činnosti). V klasifikačním řádu nemá škola stanoveno doporučené množství podkladů pro hodnocení za dané klasifikační období.

Škola průběžně neověřuje dosaženou úroveň výstupů stanovených školním vzdělávacím programem, nevyužívá žádné nástroje, které by prokazovaly relevantnost hodnocení jednotlivých učitelů. Jediným nástrojem, který škola využila ve školním roce 2021/2022, bylo testování žáků 5.ročníku organizované Českou školní inspekcí.

Poradenské služby ve škole zajišťuje z titulu funkcí výchovného poradce a školního metodika prevence ředitelka školy v úzké spolupráci s ostatními pedagogickými pracovníky. Škola má ve svém vzdělávacím programu zpracovanou Školní preventivní strategii, která je kvalitní a odpovídá konkrétním podmínkám školy. Ředitelka školy také zpracovala Preventivní program pro prevenci rizikového chování žáků. Vzhledem k nízkému počtu žáků a rodinné atmosféře panující ve škole nebyly do doby inspekční činnosti řešeny žádné závažné problémy v oblasti rizikového chování. Pro podporu prevence sociálně patologických jevů a zdravého životního stylu nabízela škola svým žákům několik zájmových kroužků (mažoretky, výuka polského jazyka).

Závěry

Vývoj školy

- Na základě konkurzního řízení byla jmenována nová ředitelka školy.
- Od minulé inspekční činnosti proběhla celková obměna pedagogického sboru.
- Ve spolupráci se zřizovatelem došlo k výraznému zlepšení materiálně technických podmínek školy.
- Ředitelka školy cíleně pracuje na celkovém rozvoji školy.

Silné stránky

- Příznivé sociální klima ve škole a vstřícný přístup vyučujících i ostatních pracovníků školy významně přispívá k pocitu psychického bezpečí dětí a žáků, k jejich sociálnímu a osobnostnímu rozvoji a obecně dobrým podmínkám pro vzdělávání.
- Škola příkladně integruje děti a žáky polské národnosti.
- Vzdělávání v mateřské škole se vyznačuje pestrostí zařazovaných metod a forem práce, škola se mimo jiné příkladně zaměřuje na aktivity podporující pohybové, polytechnické a environmentální vzdělávání dětí.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Škola nemá stanovenou žádnou strategii rozvoje pro stanovení cílů a priorit v souladu se současnými trendy ve vzdělávání.
- Nekvalifikovanost pedagogů školy je v některých případech příčinou snížené kvality výuky.
- Vyučující v mateřské škole nevycházejí při plánování a realizaci vzdělávací nabídky z diagnostických zjištění.
- Vyučující v základní škole nediferencují práci směrem k žákům nadaným či s rychlejším pracovním tempem tak, aby mohli efektivně využít čas vyučovací hodiny a naplno uplatnit své schopnosti.
- Škola využívá pouze minimum nástrojů, které by prokazovaly relevantnost hodnocení jednotlivých učitelů a reálnou úroveň získaných vědomostí a dovedností žáků.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zpracovat koncepční materiály pro všechny součásti školy, definovat v nich konkrétní a vyhodnotitelné cíle.
- Poskytovat pedagogům zpětnou vazbu o kvalitě jejich práce. Stanovovat na základě hospitační činnosti konkrétní doporučení pro cílený profesní rozvoj pedagogů.

- V mateřské škole zpracovat do plánování a realizace vzdělávací nabídky diagnostická zjištění o úrovni vzdělávání dětí a vzdělávání více individualizovat.
- V základní škole používat ve výuce formy a metody, které vedou žáky k samostatnému objevování nových poznatků, experimentování či práci s různými informačními zdroji.
- Stanovit ve školním řádu pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků s doporučeným množstvím podkladů pro hodnocení za dané klasifikační období dle týdenní časové dotace předmětů a důsledně kontrolovat jejich plnění.
- Navázat konstruktivní spolupráci s jinými školami s cílem umožnit dětem a žákům srovnání s vrstevníky v různých oblastech vzdělávání.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 5 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Královéhradecký inspektorát, Wonkova 1142, 500 02 Hradec Králové, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.h@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina vydaná obcí Orlické Záhoří ze dne 13. 6. 2012, s účinností od 1. 1. 2013, včetně dodatků číslo 1 a 2
2. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 23. 2. 2023
3. Výpis správního řízení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ve věci změn provedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. MSMT-23129/2022-2, ze dne 31. 8. 2022, s účinností od 1. 9. 2022
4. Jmenování do funkce ředitelky školy ze dne 9. 8. 2022, s účinností od 1. 9. 2022
5. Doklady o dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků a osvědčení o absolvování akcí dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve školních letech 2021/2022 a 2022/2023
6. Dokumentace k hodnocení materiálních a finančních podmínek školy – školní roky 2021/2022 a 2022/2023
7. Dokumentace k zajištění bezpečnosti dětí a žáků vedená ve školním roce 2022/2023 (včetně knihy úrazů vedené ve školních letech 2021/2022 a 2022/2023)
8. Školní vzdělávací programy pro základní vzdělávání, předškolní vzdělávání a školní družinu platné ve školním roce 2022/2023
9. Školní řady základní školy a mateřské školy platné ve školním roce 2022/2023
10. Vnitřní řady školní družiny a školní jídelny platné ve školním roce 2022/2023
11. Školní preventivní strategie školy 2021-2025
12. Preventivní program školy platný ve školním roce 2022/2023
13. Školní program proti šikaně platný ve školním roce 2022/2023
14. Program poradenských služeb ve škole platný ve školním roce 2022/2023
15. Organizační řád školy platný od 5.1.2023

16. Zápisy z jednání provozních porad a pedagogických rad vedené ve školním roce 2022/2023
17. Rozsah přímé pedagogické činnosti pedagogických pracovníků platný ve školním roce 2022/2023
18. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2022/2023
19. Hospitační záznamy ředitelky školy vedené ve školním roce 2022/2023
20. Školní matriky základní školy, mateřské školy a školní družiny vedené ve školním roce 2022/2023
21. Třídní knihy základní školy a mateřské školy vedené ve školním roce 2022/2023
22. Přehled docházky dětí do mateřské školy vedený ve školním roce 2022/2023
23. Diagnostické záznamy o dětech vedené ve školním roce 2022/2023
24. Přehled výchovně vzdělávací práce ve školní družině vedený ve školním roce 2022/2023

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Královéhradecký inspektorát, Wonkova 1142, 500 02 Hradec Králové, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.h@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Jitka Hlávková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Radomíra Bartošová, školní inspektorka

Mgr. Jana Syřišťová, školní inspektorka

Bc. Zuzana Šarounová, kontrolní pracovnice

Datem vyhotovení inspekční zprávy se rozumí datum posledního podpisu člena inspekčního týmu.